

Praktycznie o efektywnym procesie nauczania. Techniki uczenia się.

12 grudnia 2019
Mariola Kozak

Treści programowe:

1. Nauczanie i uczenie się w świetle badań naukowych i zaleceń UE.
2. Uczenie się jako proces, potrzeba wewnętrzna i wymóg otoczenia.
3. Znaczenie motywacji dla przyswajania nowych informacji, umiejętności.
4. Wybrane strategie nauczania: asocjacyjne, problemowe, waloryzujące i operacyjne. Ich przydatność w pracy z uczniami.

Technika: dziś pytanie-dziś odpowiedź

Kto jest kim w tym gronie?

Znamy się?

Technika: szczęśliwy los

O nauce i motywowaniu

MAŁOPOLSKA

Metoda JIGSAW

**10 mitów
o uczeniu i uczeniu się**

MCDN
www.mcdn.edu.pl
MAŁOPOLSKIEGO

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

MAŁOPOLSKA **uczenie się jako „megakompetencja”**

**moje zalety
umiejętności,
talenty**

ważne
przydatne

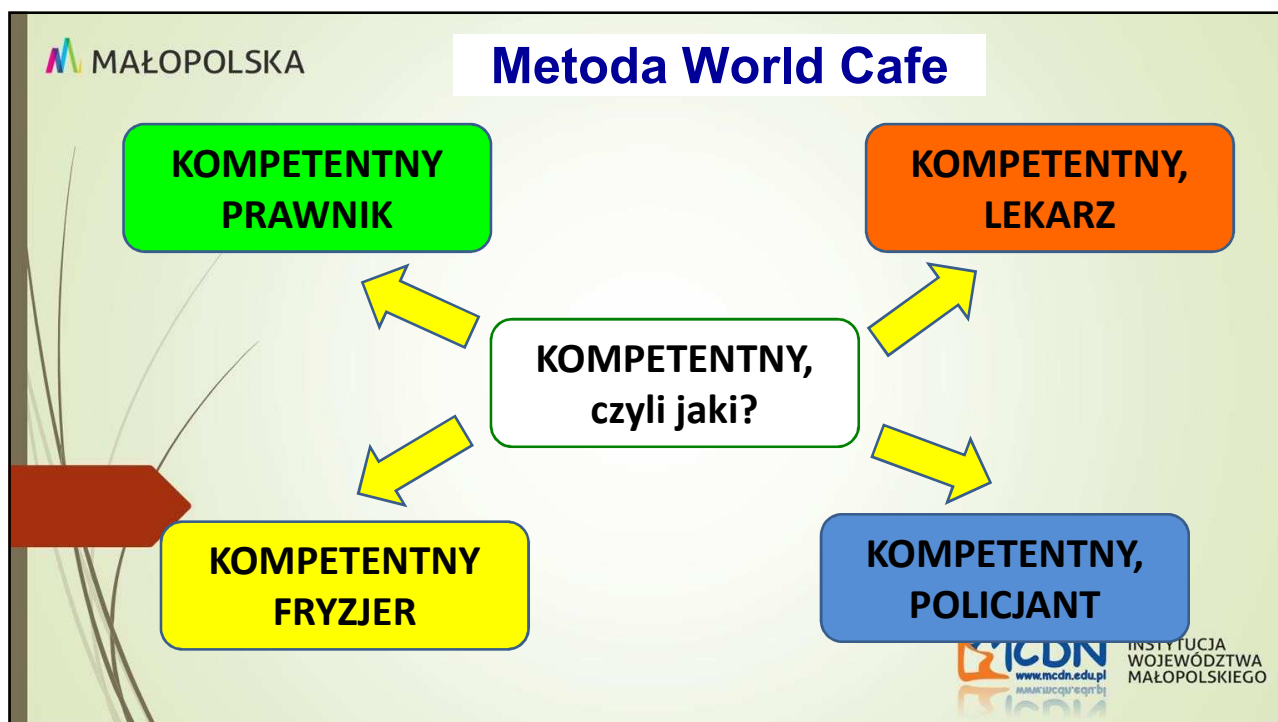
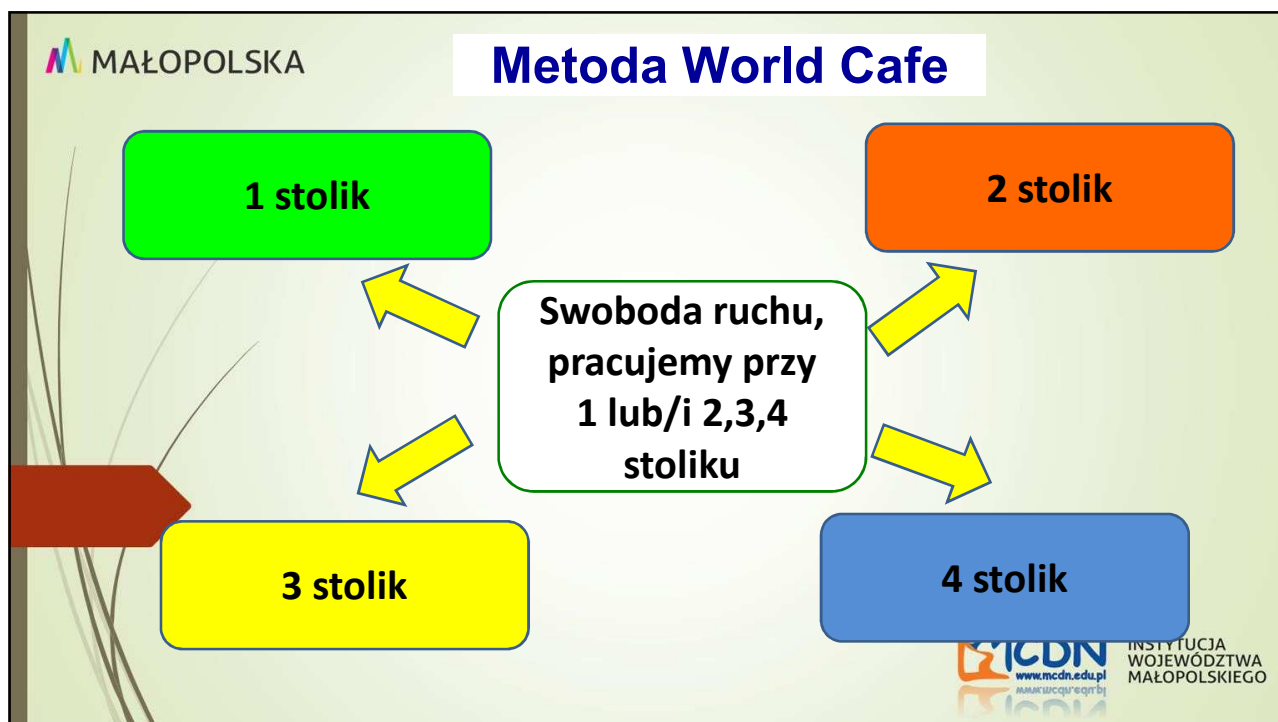
**w pracy
zawodowej**

tu i teraz

**w życiu
„osobistym”**

MCDN
www.mcdn.edu.pl
MAŁOPOLSKIEGO

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

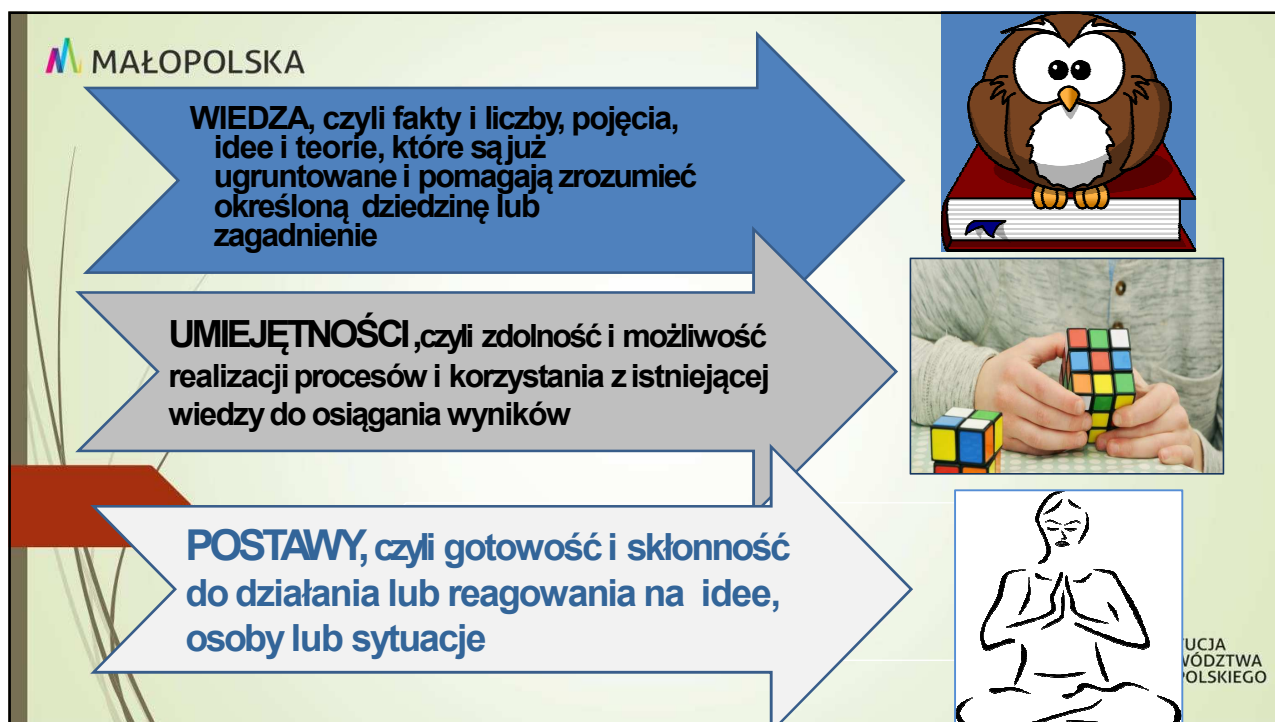
Zalecenie Rady Unii Europejskiej
z dnia 22 maja 2018 r.
w sprawie kompetencji kluczowych
w procesie uczenia się przez całe życie

(Dz. U. UE C 189 z dn. 4 czerwca 2018 r.)

Kompetencje kluczowe to te kompetencje, których **wszyscy potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego**, zatrudnienia, włączenia społecznego, aktywnego obywatelstwa i zrównoważonego stylu życia.

Rozwijają się one w perspektywie **uczenia się przez całe życie**, począwszy od wczesnego dzieciństwa przez całe dorosłe życie, za pomocą

uczenia się **formalnego, pozaformalnego i nieformalnego**, we wszystkich kontekstach, w tym w rodzinie, szkole, miejscu pracy, sąsiedztwie i innych społecznościach.

Zalecenie PE i Rady z 18 grudnia 2006	Zalecenie Rady z 22 maja 2018
<ol style="list-style-type: none"> 1. Porozumiewanie się w języku ojczystym; 2. Porozumiewanie się w językach obcych; 3. Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo- techniczne; 4. Kompetencje informatyczne; 5. Umiejętność uczenia się; 6. Kompetencje społeczne i obywatelskie; 7. Inicjatywność i przedsiębiorczość; 8. Świadomość i ekspresja kulturalna 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji 2. Kompetencje w zakresie wielojęzyczności 3. Kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii 4. Kompetencje cyfrowe 5. Kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się 6. Kompetencje obywatelskie 7. Kompetencje w zakresie przedsiębiorczości 8. Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

- Wszystkie kompetencje kluczowe są jednakowo ważne.
- Każda z nich przyczynia się do udanego życia w społeczeństwie.
- Kompetencje mogą być stosowane w wielu różnych kontekstach i rozmaitych kombinacjach.

5. Kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się

To zdolność do **autorefleksji, skutecznego zarządzania czasem i informacjami, konstruktywnej pracy z innymi osobami, zachowania odporności oraz zarządzania własnym uczeniem się i karierą zawodową.**

Znajomość własnych preferencji w zakresie uczenia się, umiejętność uczenia się indywidualnego i w grupie, wyznaczania sobie celów, organizacji własnej nauki, wytrwałości, poszukiwania wsparcia, radzenia sobie ze stresem, pokonywania przeszkód, wykorzystywania wcześniejszych doświadczeń, zdolność do prowadzenia prozdrowotnego i zorientowanego na przyszłość trybu życia, do pracy zespołowej, odczuwania empatii i rozwiązywania problemów.

Postawa – pozytywne nastawienie do siebie i innych oraz do uczenia się przez całe życie.

WA
EGO

Najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego w SP to:

- sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz w językach obcych nowożytnych;
- sprawne wykorzystywanie narzędzi matematyki w życiu codziennym, a także kształcenie myślenia matematycznego;
- poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł;
- kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie;
- rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych;
- praca w zespole i społeczna aktywność;
- aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju.

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej ma na celu:

1. Wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);
2. Wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;
3. Formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
4. **Rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;**
5. **Rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;**
6. **ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności;**

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej ma na celu:

7. **rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;**
8. **wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;**
9. **wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji;**
10. wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i **rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej;**
11. kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość;
12. zachęcanie do zorganizowanego i świadomego **samokształcenia** opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy;
13. ukierunkowanie ucznia ku wartościom.

5. Kompetencje w zakresie umiejętności uczenia się

W dzieciństwie

U progu
dorosłości

Całkiem
niedawno

**Nauczyłem/am
się**

TECHNIKA GRUP NOMINALNYCH

**Jakie zadania domowe
Pan/Pani najczęściej zadaje
uczniom?**

1 kartka = 1 przykład

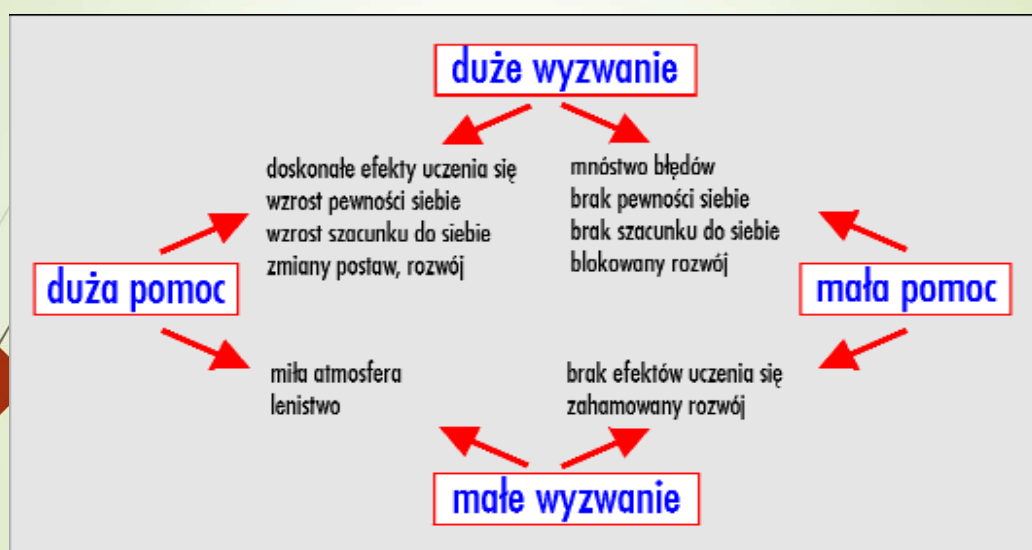

Trochę teorii

Jak czuli się Państwo w czasie ćwiczenia

1. Poczucie własnej wartości.
2. Zaangażowanie.
3. Samodzielność.
4. Współpraca.
5. Świadome uczenie się.

„Wychowanie bez porażek”

Technika „skalowanie”

Proszę ocenić w skali 1-10, na ile zna Pan/Pani:

- a. Historię Gruszowa,
- b. Twórczość Olgi Tokarczuk

Jaki stopień chce Pan/Pani osiągnąć?
Co pomoże Panu/Pani zrealizować cel?

Poker kryterialny

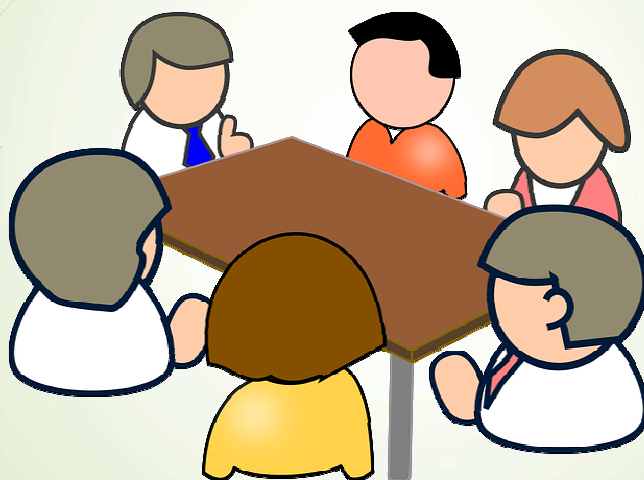
Zapraszam ☺

Początek lekcji

Jakie mają Państwo wypróbowane sposoby?

3 X DLACZEGO

Runda bez przymusu

Pytanie na dobry początek

1. Pytanie ustne+ odpowiedź ustna.
2. Pytanie ustne + odpowiedź pisemna.
3. Pytanie pisemne+ odpowiedź ustna.
4. Pytanie pisemne + odpowiedź pisemna.
5.

wykład

Kto z Państwa przekazuje uczniom wiedzę
w formie wykładu?
Proszę o podniesienie ręki.

GŁOSOWANIE

Czytanie według 5 kroków

1. Przejrzyj tekst.
2. Postaw pytania do tekstu.
3. Dokładnie przeczytaj tekst.
4. Streść poszczególne fragmenty.
5. Powtórz treść lub przeczytaj cały tekst.

VA
GO

Jak urozmaicić wykład?

Wysłuchaj i zapisz wniosek.
 Wysłuchaj i zapisz pytanie.
 Uczeń w roli wykładowcy.
 Zdania podsumowujące.

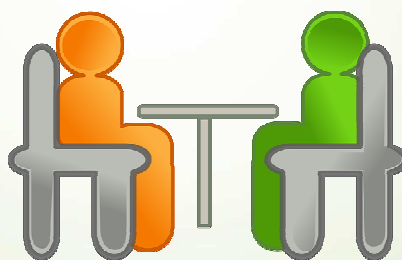

TYTUŁ
 W JEWÓDZTWA
 MAŁOPOLSKIEGO

www.mcdn.edu.pl

Niedopowiedzenia i praca w parach

Niedopowiedzenie – 50% rozumie.
Swobodnie dobierzcie się w parach- ruch!

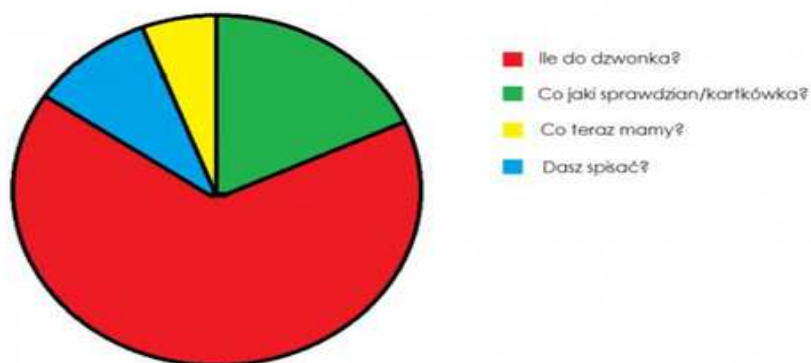
Uczeń pyta

Gdzie mamy robić obliczenia?
Na kiedy mamy zrobić opis?
Czy zdanie domowe robimy ustnie czy pisemnie?

ZAPYTAJ KOLEGĘ
Czy zapytałeś już o to 2 osoby?

O co pytają uczniowie?

Najczęściej zadawane pytania w szkole :

DEMOTYWATORY.PL

Pytania w szkole

MAŁOPOLSKIEGO

JAK MAM WYSTĄPIĆ – z jakich metod skorzystam?

Piramida
zapamiętywania

Pora na powtórkę

Jakie metody aktywizujące Państwo znają?

Kto zna? Kto stosuje metody?

- brainstorming,
- metodę odroczonego wartościowania,
- metodę twórczej dyskusji,
- sesję pomysłowości,
- metodę Osborna

1938

Burza pytań

Proszę ułożyć
20 pytań
do Kamila Stocha

Proszę ułożyć
20 pytań
do artysty cyrkowego

Proszę ułożyć
20 pytań
do najbogatszego
Polaka

Podmiotowe traktowanie ucznia

DEMOTYWATORY.PL

Daj mi jeszcze chwilę
i opanuje to coś

Techniki motywujące ucznia

1. **Nieformalna atmosfera podczas lekcji:** poczucie humoru, nauka w zabawie, chwile szczerości.
2. **Szanowanie odmiennego zdania uczniów,** zachęcanie do samodzielnego, krytycznego, twórczego myślenia.
3. **Reagowanie na potrzeby uczniów** (nie rozumieją, są zmęczeni, znudzeni).

ciąg skojarzeń

Egipt - wolność

Jak uczyć współpracy czyli

dzielimy klasę na grupy.

Ile osób tworzy grupę?

sprawdziany

Wśród nauczycieli są tacy, którzy pozwalają na sprawdzianach uczniom korzystać z:

- z własnego zeszytu,
- z podręcznika,
- z innych pomocy, materiałów.

Jaka jest Pani/a opinia w tej sprawie?

Zapisz i szukaj

A może DYSKUSJA PUNKTOWANA

Arkusz oceny dyskusji punktowanej

- Prezentacja informacji opierającej się na faktach +2
- Zajęcie stanowiska (prezentacja osobistej opinii) +2
- Dostrzeżenie analogii (podobieństwa) +2
- Komentarz do informacji lub jej uzupełnienie +1
- Zwrócenie uwagi na błąd +1
- Wypowiedź nie na temat, odejście od planu dyskusji -2
- Rozpoczęcie dyskusji +1
- Przejsie do następnego zagadnienia, według planu +1
- Wciągnięcie innej osoby do dyskusji +1
- Przerywanie innym, przeszkadzanie w dyskusji -3
- Monopolizowanie dyskusji (wypowiedź ponad 30 sekund) -2
- Atak osobisty (niewłaściwe uwagi ad personam) -3
- Przeproszenie za niewłaściwe zachowanie +1

VA
GO

pustynia

Strategie kształcenia:

Strategia A - **asocjacyjna**, uczenie się przez **przyswajanie**

Strategia P - **problemowa**, uczenie się przez **odkrywanie**

Strategia E - **emocjonalna**, uczenie się przez **przeżywanie**

Strategia O - **operacyjna**, uczenie się przez **działanie**

dialog do obrazka

strumień świadomości

Propozycje do przemyślenia i do zastosowania

Zasady nauczania wg Baraka Rosenshine'a

- 1) Codzienne powtórki materiału **8 minut**
- 2) Prezentacja nowego materiału metodą małych kroków+**liczne przykłady**
- 3) Zadawanie pytań **Kto? Gdzie? Jak? Dlaczego?**
- 4) Prezentowanie modelowych rozwiązań - **nowe+ znany schemat**
- 5) Ćwiczenia pod kierunkiem nauczyciela + **informacja zwrotna**
- 6) Sprawdzanie poziomu zrozumienia przez uczniów - **30 sekund**
- 7) Osiąganie wysokiego wskaźnika sukcesu – **80%**
- 8) Tworzenie „rusztowań” do pracy nad trudnymi zadaniami - **szablon**
- 9) Samodzielna praca
- 10) Powtórki cotygodniowe i comiesięczne - **Quizy**

w ramach codziennej powtórki materiału

nauczyciele mogą zastosować następujące działania:

- poprawa pracy domowej;
- powtórka pojęć i umiejętności, które ćwiczono w ramach zadania domowego;
- zapytanie uczniów o części materiału, które sprawiają im trudności lub gdzie popełniają błędy;
- powtórka materiału, w którym popełniono błędy;
- powtórka materiału wymagającego „przeuczenia” poza wstępny poziom bardzo dobrego opanowania materiału, co prowadzi do automatyczności.

Zadawanie pytań

- Jakie jest podobieństwo między i ?
- Jaka jest główna idea ?
- Jakie są mocne i słabe strony ?
- W jaki sposób łączy się z ?
- Porównaj z w odniesieniu do
- Jak myślisz, co jest przyczyną ?
- Jak wiąże się z tym, czego uczyliśmy się już wcześniej?
- Który z nich jest najlepszym i dlaczego?
- Jakie są możliwe rozwiązania problemu ?
- Czy zgadzasz się czy też nie z następującym stwierdzeniem:
..... ?
- Co jest jeszcze trudne do zrozumienia w kwestii

O motywacji

1. **Myśl pozytywnie!** – wtedy łatwiej zacząć.
2. **Wyznacz cel-** by do niego dążyć!
3. **Planuj-** by cel osiągnąć.
4. **Wsparcie przyjaciół-** zadawaj się tylko z tymi, którzy dodają Ci skrzydeł, wierzą w Ciebie.

Sposoby przetwarzania informacji i zapamiętywania

każdy z nas ma swój ulubiony:

- **Wербalny** -słuchanie, wypowiedzianie, powtarzanie,
- **Wizualny** -wyobrażanie sobie, oglądanie obrazów, rysowanie,
- **Logiczny** -schematy przedstawiające związki logiczne lub matematyczne,
- **Fizyczny** -ruchy ciała,
- **Muzyczny** -melodia, rytm, skojarzenia muzyczne,
- **Osobisty** -połączenie informacji z osobistymi doświadczeniami i wspomnieniami,
- **Spółeczny** -uczenie się od innych lub wspólnie z nimi, dzielenie się zadaniami.

W pigułce

Mów uczniom, kiedy czynią postępy. Dostarczaj im konstruktywnych informacji zwrotnych.

Staraj się, aby uczniowie mieli poczucie sukcesu od samego początku nauki. Poświęć uwagę poszczególnym uczniom i udzielaj im wsparcia – zachęcaj, pomagaj, wyjaśniaj.

Zauważaj, kiedy mają trudności z uczeniem się i interweniuj w sposób życzliwy. Zauważaj czynniki, które mają wpływ na uczenie się: problemy osobiste, rodzinne.

Sprawdź, czy program nauczania jest odpowiedni dla twoich uczniów, czy uwzględnia ich wcześniejszą naukę, czy trafia w ich potrzeby.

Upewnij się, czy uczniowie pracują na odpowiednim poziomie. Zbyt łatwe albo zbyt trudne zadania nie są motywujące.

Pozwól uczniom na naukę w tempie, jakie im odpowiada.

Często dokonuj oceny postępów uczniów i zachęcaj do częstych powtórek.

Uczenie się w praktyce szkolnej

moja ostatnia lekcja

Bibliografia

1. Breaux A., Whitaker T., Jak to robią najlepsi nauczyciele, Warszawa 2011,
2. Beadle P., Jak uczyć, Poznań 2010,
3. Frąckowiak M., Dlaczego niektórzy nauczyciele zawsze odnoszą sukces, Poznań 2010,
4. Hamer H., Klucz do efektywności nauczania, Warszawa 2010,
5. Harmin M., Duch klasy, Warszawa 2008,
6. McGinnis A. L., Sztuka motywacji, Warszawa 1992,
7. McGinnis A. L., Potęga optymizmu, Warszawa 1993,
8. Pietrasiński Z., Sztuka uczenia się, Warszawa 1990.

**Dziękuję Państwu
za wspólną pracę 😊**

Mariola Kozak

m.kozak@krakow.mcdn.edu.pl

tel. 12 422 93 06 w. 143

